

Hakalahdenkatu 8, 84100 Ylivieska
044 4294 366, ylivieskanlukio.wordpress.com

ABIOPAS

2018 – 2019

Yo-kokelaan muistilista
Lukion päättötodistus
Tutkintoasetus
Käytännön ohjeita abeille
Jatko-opinnot

5 / 2018

Säilytä tämä opas koko lukuvuoden ajan

YLIOPPILASKOKELAAN MUISTILISTA

Ole ajoissa paikalla!

Sähköiset kokeet: paikalle viimeistään klo 8:20

Koeaika klo 9:00 – 15:00

Paperikokeet (matematiikka syksyllä 2018): paikalle viimeistään klo 8:40

**Syksyn tutkintomaksut laskutetaan elokuussa ja eräpäivä on ennen yo-kokeita
Suorita maksu ehdottomasti eräpäivään mennessä!**

Syksyn 2018 ylioppilastutkinto on muiden kokeiden osalta sähköinen, paitsi matematiikan kokeet ovat paperiset. Matematiikan digitaalinen yo-koee järjestetään ensimmäisen kerran keväällä 2019, jolloin koko tutkinto on sähköinen. Sähköisessä kielikokeessa kuullunymmärtämisen osuus sisältyy kirjalliseen kokeeseen eikä erillisiä kuullunymmärtämiskokeiden päiviä enää ole.

Matematiikan, fysiikan, kemian ja maantieteen kokeissa sallitut taulukot ja laskimet on tuotava lukiolle koetta edeltävänä päivänä klo 10:een mennessä tarkistettavaksi. Laita nimet molempiin, tyhjennä laskimen muisti ja lataa akku.

SYKSYN 2018 YLIOPPILASTUTKINNON KOEPÄIVÄT

ma 17.9.2018	äidinkieli (suomi ja ruotsi), lukutaidon koe
ke 19.9.	vieras kieli, pitkä oppimäärä, englanti ,
(ranska, espanja, saksa, venäjä)
pe 21.9.	uskonto, elämäkatsomustieto, yhteiskuntaoppi, kemia,
maantiede, terveystieto
ma 24.9.	vieras kieli, lyhyt oppimäärä
englanti, saksa, ranska, venäjä
(espanja, italia, portugali, latina, saame)
ti 25.9.	äidinkieli (suomi ja ruotsi), kirjoitustaidon koe
suomi/ruotsi toisena kielenä –koe
to 27.9.	toinen kotimainen kieli, ruotsi , pitkä ja keskipitkä oppimäärä
pe 28.9.	psykologia, filosofia, historia, fysiikka, biologia
ma 1.10.	matematiikka, pitkä ja lyhyt oppimäärä (paperikoe)

pe 2.11. Lukion päättötodistuksen valmistumispäivämäärä
(= oltava vähintään 75 kurssia, jos valmistut syksyn ylioppilaaksi)

ke 5.12.2018 Syksyn ylioppilasjuhla

YLIOPPILASKOKELAAN MUISTILISTA

Kevään 2019 ylioppilaskirjoitukset

pe 23.11.2018 **Viimeinen ilmoittautumispäivä** kevään 2019 ylioppilaskirjoituksiin. **Ilmoittautumiset opinnonohjauksen tunnilla Wilman kautta.** Varaa riittävästi aikaa koko yo-suunnitelmasi tarkistamiseen! Mahdolliset luki-lausunnot on esitettävä viimeistään ilmoittautumisen yhteydessä YTL:lle lähettämistä varten.

to-pe 29. - 30.11. Palauta Wilmasta tulostamasi allekirjoitettu ilmoittautumislomake kansliaan

ma 21.1.2019 Ilmoittaudu ylioppilaskirjoituksia edeltäviin tentteihin Wilmassa valitsemalla tenttittävä aine ns. tenttitarjottimelta. Harkinnanvaraiset korotukset tehdään mm. tenttien perusteella helmikuussa.

Kevään yo-tutkintolaskut jaetaan opiskelijoille ja ne erääntyvät ennen yo-kirjoituksia. Suorita maksu ehdottomasti eräpäivään mennessä!

to 14.2.2019 Varsinainen koulutyö päättyy; penkinpainajaiset

15.2. - 10.3.2019 Lukujakso / tenttiaika

KEVÄÄN 2019 YLIOPPILASTUTKINNON KOEPÄIVÄT

Koeaika on klo 9:00 – 15:00 **paikalle viimeistään klo 8:20**
ole ajoissa paikalla!

ti 12.3. äidinkieli (**suomi** ja ruotsi), lukutaidon koe
suomi/ruotsi toisena kielenä –koe

to 14.3. vieras kieli, lyhyt oppimäärä
englanti, ranska, saksa, venäjä
(espanja, italia, portugali, latina, saame)

pe 15.3. psykologia, filosofia, historia, fysiikka, biologia

ma 18.3. toinen kotimainen kieli, **ruotsi**, pitkä ja keskipitkä oppimäärä

ke 20.3. vieras kieli, pitkä oppimäärä, **englanti**
(ranska, espanja, saksa, venäjä)

pe 22.3. äidinkieli (**suomi** ja ruotsi), kirjoitustaidon koe

ti 26.3. matematiikka, pitkä ja lyhyt oppimäärä

to 28.3. uskonto, elämäkatsomustieto, yhteiskuntaoppi, kemia,
maantiede, terveystieto

* * * * *

pe 29.3. Ilmoittaudu yo-kirjoitusten jälkeisiin tentteihin

1.4. – 30.4. Ylioppilaskirjoitusten jälkeiset tentit

pe 3.5. Lukion päättötodistuksen valmistumispäivämäärä
(= oltava vähintään 75 kurssia)

ke 15.5. Abiturenttien 6. jakson kokeet (jos kursseja on vielä 6. jaksossa)

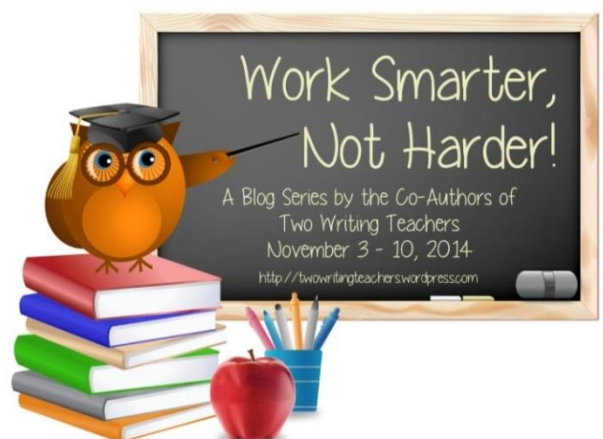
pe 31.5. Ylioppilasjuhlien kenraaliharjoitus Liikuntakeskuksessa klo 18 – 19

La 1.6. Kevään ylioppilasjuhla Liikuntakeskuksessa klo 10 - 12.30

HUOM. Syksyn ylioppilastutkintoon on ilmoittauduttava jo keväällä viimeistään 29.5.

Ylioppilastutkintomaksut on maksettava pankkiin ennen kokeita. **Kokelaalle ei anneta todistusta ennen kuin hän on suorittanut kaikki maksut.** Tutkintomaksut on maksettava, vaikkei osallistuisikaan kokeisiin, sillä ilmoittautuminen on aina sitova myös maksujen osalta.

Vuonna 2018 tutkintomaksut ovat seuraavat:
perusmaksu 14 euroa ja **koekohtainen maksu 28 euroa**. Perusmaksu osallistumisesta ylioppilastutkintoon maksetaan kerran jokaiselta tutkintokerralta, koekohtainen maksu määräytyy jokaisesta kirjoitettavasta yo-tutkinnon aineesta. Vuoden 2019 tutkintomaksut Ylioppilastutkintolautakunta vahvistaa myöhemmin ja ne eräänntyvät tammi- helmikuussa 2019.

LUKION PÄÄTTÖTODISTUSTA KOSKEVIA SÄÄNTÖJÄ

Ylioppilastutkintotodistuksen saamisen edellytyksenä on pakollisten yo-kokeiden suorittaminen ja lukion päättötodistuksen saaminen

Saadaksesi **lukion päättötodistuksen** on sinun täytettävä seuraavat ehdot:

- lukion kurssimäärä on oltava vähintään 75 kurssia
- oppiaineiden oppimäärät on oltava hyväksytysti arvosteltu, jolloin hylättyjä kurssiarvojanoja saa olla enintään seuraavasti **2/3 -sääntöä noudattaen**:

1-2 kurssia	0
3-5 kurssia	1
6-8 kurssia	2
9 kurssia tai enemmän	3

Edellä mainitut seikat eivät vaikuta yo-kirjoitusten osallistumisoikeuteen.

OSALLISTUMISOIKEUDEN EPÄÄMINEN

Osallistumisoikeus ylioppilaskokeeseen on kokelaalla, jos aineen pakolliset kurssit on opiskeltu. Rehtori tarkistaa tämän ennen yo-koetta ja epää osallistumisen kirjallisesti, jos siihen on aihetta. Epäämisestä ilmoitetaan kokelaalle ennen koetta.

HUOMIOITAVAA KEVÄÄLLÄ

- 3.5.2019 koulu lähettää ilmoituksen niistä oppilaista, jotka eivät halua nimeään julkaistavan valtakunnan lehdissä (2.11.2018 syksyn kirjoitusten osalta).
- Lukion päättötodistuksen tulee olla valmis 3.5.2019. Koulu ilmoittaa Ylioppilastutkintolautakunnalle ne oppilaat, joiden päättötodistus ei ole tuolloin valmis (2.11.2018 syksyn kirjoitusten osalta). Lautakunta ei lähetä yo-tutkintotodistusta koululle ennen lakkiaisia.
- Mikäli lukion päättötodistus ei ole valmis, kun yo-tutkinnon tulokset tulevat, koulu ei ilmoita opiskelijan nimeä paikallisiin lehtiin eikä liikkeisiin onnitteluadresseja varten.
- Jos lukion päättötodistukseen vaadittavat opinnot ovat kesken, rehtori ei myönnä abiturienteille poissaololupia, joiden perusteluna ovat esim. lomamatka tai muut henkilökohtaiset syyt.
- Yo-kirjoitusten tulokset saapuvat koululle keväällä noin 17.5.2019 (arvio) ja syksyllä 23.11. mennessä. Pisteet ja arvosanat tallennetaan koululla Wilmaan, josta voit ne katsoa.

YLIOPPILASTUTKINTO

Ylioppilastutkinto järjestetään kahdesti vuodessa yhtä aikaa koko maassa. Tutkintoon kuuluu pakollisia ja ylimääräisiä kokeita. Tutkinto on kokonaan digitaalisessa muodossa keväällä 2019.

Ylioppilastutkintolautakunnan nettisivuilta löydät monenlaista ajankohtaista tietoa tutkinnosta osoitteesta <http://www.ylioppilastutkinto.fi> ja <https://www.ylioppilastutkinto.fi/maaraykset/tiedote-kokelaille>

Osallistumisoikeus

Ylioppilaskokelas osallistuu ylioppilastutkintoon suorittaakseen koko tutkinnon. Tutkintoon osallistuminen edellyttää, että kokelas on opiskellut ennen kokeeseen osallistumista kyseisen oppiaineen pakolliset kurssit, **myös arvosanalla 4 suoritettu kurssi luetaan opiskelluksi kurssiksi**. Kokelaalla on oikeus osallistua vieraan kielen lyhyen oppimäärän kokeeseen, kun hän on opiskellut vähintään kolme lukiokurssia tätä kieltä. Rehtorin päätöksellä kokeeseen voi osallistua myös kokelas, joka ei ole opiskellut edellä tarkoitettuja oppimääriä, jos hänellä muutoin voidaan katsoa olevan riittävät edellytykset kokeesta suoriutumiseen.

Pakolliset ja ylimääräiset kokeet sekä kokeiden taso

Ylioppilastutkintoon tulee kuulua **hyväksytty suoritus vähintään neljässä pakollisessa aineessa**. Äidinkielen koe on kaikille pakollinen. Kolme muuta pakollista koetta valitaan seuraavista: toisen kotimaisen kielen koe, yksi vieraan kielen koe, matematiikan koe, yksi reaalilaineen koe. Pakollisten lisäksi kokelas voi osallistua yhteen tai useampaan ylimääräiseen kokeeseen.

Matematiikassa, toisessa kotimaisessa kielessä ja vieraissa kielissä järjestetään vaativuudeltaan kahden eri tason kokeet. Kokelas saa lukio-opinnoistaan riippumatta valita kokeen tason. Ylioppilastutkinnon pakollisiin kokeisiin on kuuluttava vähintään yksi vaativamman eli A-tason koe.

Toisessa kotimaisessa kielessä ja vieraassa kielessä vaativammalla kokeella tarkoitetaan perusopetuksen alakoulussa alkavan, kaikille yhteisen kielen (A-kielen) oppimäärään perustuva koetta. Toisessa kotimaisessa kielessä ns. helpompi koe perustuu keskipitkään (B) oppimäärään.

Tutkintoon saa kuulua vain yksi saman oppiaineen koe. Uusinnassa kokeen tasoa ei saa vaihtaa kuin yhdessä tapauksessa: hylätyn pakollisen kokeen uusija voi vaihtaa kyseessä olevan kokeen tasoa sillä edellytyksellä, että tutkinnon pakollisiin jää vähintään yksi vaatimattoman tasoinen koe. Tutkinnon täydentäminen on mahdollista jo suoritetun oppiaineen eritasoisella kokeella tutkinnon suorittamisen jälkeen.

Sähköinen ylioppilastutkinto

Ylioppilastutkinnon sähköistäminen tapahtuu vaiheittain vuosina 2016 - 2019. Osallistuessasi ylioppilastutkintoon osa kokeista tehdään sähköisesti. Sen vuoksi on tärkeää, että tutustut sähköisen ylioppilastutkinnon suorittamiseen. Sinulta edellytetään mm. että osaat käynnistää oman laitteesi USB-muistilta. Lisätietoja sähköisestä ylioppilastutkinnosta saat lukiosi rehtorilta, opettajilta ja lautakunnan verkkosivuilta www.ylioppilastutkinto.fi ja digabi.fi.

Reaaliaineissa järjestetään kaksi koepäivää tutkintokertaa kohti seuraavasti,

Toisen koepäivän aineet:

- * Psykologia
- * Filosofia
- * Historia
- * Fysiikka
- * Biologia

Toisen koepäivän aineet:

- * Uskonto
- * Elämäkatsomustieto
- * Yhteiskuntaoppi
- * Kemia
- * Maantiede
- * Terveystieto

Huom.! Koepäivät vaihtelevat keskenään, tarkista asia tämän oppaan alusta tai YTL:n nettisivuilta. Voit osallistua molempina päivinä reaaliaineen kokeeseen, mutta vain yhteen kokeeseen / päivä. Ota tämä huomioon suunnitellessasi reaalikokeisiin osallistumista. Tulevilla tutkintokerroilla voit osallistua muiden reaaliaineiden kokeisiin.

Voit osallistua reaaliaineiden kokeisiin seuraavasti:

- Osallistut yhden reaaliaineen kokeeseen ja kirjoitat sen joko pakollisena tai ylimääräisenä
- Osallistut kahteen tai useampaan reaaliaineen kokeeseen ja kirjoitat yhden pakollisena ja muut ylimääräisinä tai kaikki ylimääräisinä. Kahta reaaliaineen koetta ei voi kirjoittaa pakollisena.
- Et osallistu reaaliin ollenkaan.

Sitä ainetta, jonka olet valinnut pakolliseksi, ei voi vaihtaa ylimääräiseksi. Osallistumisoikeuden reaaliaineisiin saa kuten muissakin kirjoitettavissa aineissa suoritettuaan pakolliset kurssit.

Ilmoittautuminen

Ilmoittautuminen **syksyn tutkintoon** on tehtävä Wilmassa **29.5. mennessä** ja **kevään tutkintoon 23.11. mennessä (1.12., jos olet osallistunut syksyn tutkintoon)**. Tutkinnon hajauttaja tekee suunnitelman koko tutkinnon suorittamisesta.

Ilmoittautuminen tehdään opinnonohjauksen tunnilla Wilmaan. Ilmoituslomakkeesta tulee ottaa tuloste **ja allekirjoittaa se**. Lomakkeet on toimitettava edellä mainittuihin päivämääriin mennessä **henkilökohtaisesti** joko **rehtorille** tai **opinto-ohjaajalle**. Jos tutkinto suoritetaan hajautettuna, voi samalla tutkintokerralla osallistua sekä tutkintoon kuuluviin kokeisiin että uusia aiemmin hylättyjä tai hyväksytyjä koetta.

Ilmoittautuminen tutkintoon on sitova. Jos olet ilmoittautunut kokeeseen, mutta jäänyt ilman erityisen painavaa syytä saapumatta, koe katsotaan hylätyksi. Tutkintoon liittyvät maksut on silti aina maksettava.

Käy tarkistamassa viimeisen ilmoittautumispäivän jälkeen Wilmasta, mihin kokeisiin olet ilmoittautunut! Ilmoittautumiset (sekä lähtöpisteet ja tulokset) näkyvät Wilman tulosteista.

Ylioppilastutkintolautakunta voi hakemuksen perusteella mitätöidä kokelaan ilmoittautumisen ainoastaan erityisen painavasta syystä (esim. ulkomailla opiskelu tai vakava sairaus).

Ylioppilastutkinto tulee suorittaa **enintään kolmena peräkkäisenä tutkintokertana**. Tämä tarkoittaa sitä, että on pystyttävä osallistumaan pakollisiin kokeisiin kolmen peräkkäisen tutkintokerran aikana. Mahdolliset hylätyn kokeen uusinnat tuovat lisäkertoja. Jos et voi osallistua johonkin pakolliseen kokeeseen säädetyn kolmen tutkintokerran aikana (esim. kyseisen aineen kaikki pakolliset kurssit eivät ole suoritettu), mitätöidään jo aiemmin suoritetut yo-kokeet ja koko tutkinto on aloitettava alusta. Tutkintokerran käyttämättä jättäminen välistä ei tuo lisäkertaa.

Jos aiot osallistua yo-kirjoituksiin jossain muussa lukiossa kuin omassasi, sinun tulee ottaa yhteyttä molempiin lukioihin hyvissä ajoin (vähintään kuukautta ennen) koejärjestelyjen vuoksi.

Kokeen uusiminen

- **Hylätyn pakollisen** kokeen saa uusia kaksi kertaa kyseistä koetta välittömästi seuraavan kolmen seuraavan tutkintokerran aikana.
- **Hylätyn kompensoidun** kokeen saa uusia kaksi kertaa ilman aikarajaa, samoin **hylätyn ylimääräisen** kokeen.
- **Hyväksytyt kokeet** saa uusia yhden kerran ilman aikarajaa.

Koko tutkinnon uudelleen aloittaminen

Mikäli haluat tutkinnon vielä ollessa kesken aloittaa sen alusta, siihen on pyydettävä kirjallinen lupa Ylioppilastutkintolautakunnalta. Lautakunta voi sallia menettelyn, jos tutkinnon uudelleen aloittamiselle on esitetty erityisen painava syy.

Lääkärintodistukset ja lausunnot lukihäiriöstä

Jos suoritukseesi on vaikuttanut haitallisesti suorituskykyä tilapäisesti alentaen sairaus tai muu vastaava seikka, lukion tulee lähettää lautakunnalle lääkärintodistus sairaudesta tai muu asiaa selvittävä puoltolause. Lautakunta ottaa arvostelua lieventävänä seikkana huomioon vain sellaiset sairaudet, joiden vaikutus tuloksiin on ollut selvästi todettava, mutta yleensä vain tilapäinen.

Lukihäiriöstä on hankittava lausunto erityisopettajalta. Erityisopettajan lausunnolla voidaan hakea arvostelun lievennystä rajatapauksessa tai anoa pidennettyä koeaikaa kaksi tuntia. Hakemukset ja lausunnot laaditaan sähköisessä palvelussa ja rehtori lähettää ne lautakuntaan palvelun kautta. **Lausunto on jätettävä kevään tutkintoon viimeistään ilmoittautumi-**

sen yhteydessä **23.11. ja syksyn tutkintoon jo 23.4. mennessä**. Lisätietoja saat YTL:n sivulta <https://www.ylioppilastutkinto.fi/maaraykset/erityisjarjestelyt>.

Vieraskielisyys

Jos äidinkielenä ei ole suomi tai kotonasi puhutaan muuta kieltä, sinulla on mahdollisuus ylioppilaskokeessa kirjoittaa äidinkielen yo-kokeen sijasta helpompi koe: suomi toisena kieleenä. Lisäksi sinulla on mahdollisuus saada hyvitystä ylioppilastutkinnon yhden kokeen arvioinnissa. Jos väestörekisteriin on merkitty äidinkieleksi jokin muu kuin suomi tai ruotsi, sinulla on mahdollisuus korvata äidinkielen koe suomi toisena kieleenä –kokeella. Suomenkielisen äidinkielen kokeen voi vaihtaa suomi toisena kieleenä –kokeeseen myös tutkinnon ollessa vielä kesken.

Vilppi

Kokelas, joka syyllistyy vilpilliseen menettelyyn tai vilpin yritykseen tai avustaa siinä, menettää oikeutensa jatkaa tutkinnon suorittamista kyseisenä tutkintokertana. Kokeet, joihin kokelas on kyseisellä tutkintokerralla ilmoittautunut, katsotaan hylätyiksi.

Huomaa, että mm. matkapuhelimen, älykellon tai muun elektronisen laitteen tuominen koetiloihin on lautakunnan määräysten vastaista!

Tarkistusarvostelu

Sinulla on mahdollisuus opettajan tai rehtorin välityksellä saada tietää suorituksesi arvostelua koskevat perusteet. Jos olet tästä huolimatta tyytymätön kokeen arvosteluun, voit hakea lautakunnalta **tarkistusarvostelun toimittamista 14 päivän kuluessa** siitä, kun tulokset saapuivat kouluun. Hakemus tehdään lukion rehtorille, joka toimittaa sen Ylioppilastutkintolautakuntaan. Maksukuitti (50 €) tarkistusarvostelusta on samalla annettava rehtorille. Maksu palautetaan vain, jos arvosana tarkistusarvostelussa muuttuu.

Ylioppilastutkintolautakunnan tilinnumero on **FI58 5000 0121 5038 08**, OKOYFIHH

Koesuorituksen näyttäminen

Jos haluat käydä katsomassa koesuoritustasi tai tilata siitä kopion, voit pyytää tätä lautakunnalta puolentoista vuoden kuluessa siitä, kun kyseinen tutkintokerta on saatu päätökseen. Tilaus tehdään **Todistusten ja koesuoritusten tilaukset** -osiossa. Kevään tutkinnon suorituksen voit saada nähtäväksesi aikaisintaan 20.6., syksyn tutkinnon suorituksen aikaisintaan 20.12. Kopio on maksullinen.

Kompensaatio

Jos suorituksesi on hylätty **yhdessä pakollisessa kokeessa**, sinulle voidaan jäljempänä esitetyin edellytyksin antaa ylioppilastutkintotodistus, johon hylätty arvosana merkitään.

Edellytykset: Hylätty suoritus eri oppiaineissa on jaettu neljään eri luokkaan:

i+ i i- i=

Kompensaatiopisteitä kustakin hyväksytystä kokeesta (myös ylimääräisistä kokeista) kokelas saa seuraavasti:

laudatur	7	cum laude approbatur	4
eximia cum laude approbatur	6	lubenter approbatur	3
magna cum laude approbatur	5	approbatur	2

Kompensaatiopisteet lasketaan yhteen, jolloin

12 pistettä kompensoi i+:n, 14 p. i:n, 16 p. i-:n 18 p. i=:n.

Huom.! Kompensaatiopisteitä ei voi saada tutkinnon täydentämisestä. Tutkinnon täydentämistä ovat ne kokeet, jotka suoritetaan neljän pakollisen kokeen suorittamisen jälkeen.

Todistus ja jäljennökset

Kokelaalle, joka on hyväksytysti suorittanut pakolliset kokeet ja joka saa lukion päättötodistuksen, annetaan ylioppilastutkintotodistus. Todistus annetaan sinä tutkintokertana, jolloin kaikki pakolliset kokeet on hyväksytysti suoritettu.

Virallisen todistusjäljennöksen voi antaa viranomainen, joka on antanut alkuperäisen todistuksen, julkinen notaari tai nimismies. Korkeakoulut yleensä kuitenkin hyväksyvät rehtorin todistaman ja koulun leimalla varustetun yo-todistuksen jäljennöksen ja usein kelpaa kahden henkilön oikeaksi todistama jäljennös.

YTL:sta saa maksullisen jäljennöksen noin kahden viikon toimitusajalla <http://www.ylioppilastutkinto.fi/todistukset>

Jos saat lukion päättötodistukseen vaadittavat vähintään 75 kurssia täyteen vasta kuudennen jakson lopussa, ei nimeäsi anneta lehdistölle, vaikka olisitkin päässyt ylioppilaaksi.

YO-TUTKINTOON LIITTYVIÄ KÄYTÄNNÖN OHJEITA

Lukujakso ja tenttiaika

Syksyn yo-kirjoituksia ei edellä tenttiaika, vaan opetus jatkuu normaalisti. Ota tämä huomioon, kun suunnittelet osallistumista syksyn yo-kirjoituksiin.

Keväällä penkinpainajaisten jälkeen alkaa noin kuukauden mittainen aika valmistautua yo-tutkinnon kokeisiin. Tämä on itsestäsi riippuen kenties opiskelusi tuloksellisinta aikaa. Tällöin keskityt yhteen aineeseen kerrallaan - oppiminen tehostuu ja aikaisemmasta sirpaletiedosta muodostuu kokonaisuuksia.

On tärkeää, että teet jokaiselle päivälle lukujärjestyksen, jossa on kelloaika herätykselle, opiskelulle, tauoille, ruokailulle, ulkoilulle ym. ja että noudatat sitä tunnollisesti. Muista, että lukeminen ja opiskelu ovat monesti eri asioita. Jos huomaat, ettet muista mitä juuri olet lukenut, pidä tauko ja jatka kun taas jaksat keskittyä.

On hyödyllistä osallistua tentteihin niissä aineissa, joihin olet ilmoittautunut yo-kirjoituksissa. Tentit ovat suullisia ja / tai kirjallisia. Suullisiin tentteihin osallistuu noin 10 oppilasta kerrallaan, kirjallisissa tenteissä ryhmät voivat olla suurempia. Tentissä on kuultavana koko oppimäärä, ei yksittäisiä kursseja. Jos opettaja painottaa joitakin kursseja toisia enemmän, hän ilmoittaa siitä.

Tenteissä on mahdollisuus korottaa aineen numeroa ja samalla se on vielä hyvä oppimistilaisuus. Jotkut opettajat edellyttävät etukäteisilmoitusta, jos haluat korottaa numeroa. Ilmoittautuminen tapahtuu valitsemalla tentittävät aineet Wilmasta ja on sitova. Tenttien perusteella tehtävät harkinnanvaraiset oppimäärän korotukset tehdään helmikuun loppuun mennessä. Näin ne vaikuttavat AMK:n hakutodistukseesi.

Yo-kirjoitusten jälkeen on vielä mahdollisuus osallistua tentteihin huhtikuussa, ei kuitenkaan enää niissä aineissa, jotka tentit jo ennen kirjoituksia. Näihin tentteihin on ilmoitettava erikseen.

Muista noudattaa ilmoittautumisaikoja ja harkitse kuinka moneen tenttiin sinulla riittää voimavaroja – **älä ilmoittaudu turhaan!**

Yo-kokeissa sallitut apuvälineet

Jos olet tuonut matematiikan, fysiikan, kemian tai maantieteen koetta varten laskimen ja taulukon tarkistettavaksi **viimeistään edellisenä päivänä klo 10**, voit käyttää niitä kokeessa. Kirjoita nimesi laskimen ja taulukkokirjan kanteen. **Tyhjennä laskimen muisti ja varmista, että siinä on virtaa tarpeeksi kokeen ajaksi.** Laskimessa ei saa olla mukana mitään ohjeita.

Kirjoitussaliin saat tuoda ainoastaan kirjoitusvälineesi sekä eväät tarjottimella tai läpinäkyvässä astiassa ilman käärepaperia. Kännyköiden, älykellojen, muiden teknisten laitteiden, laukkujen, muovikassien, paperinenäliinojen yms. tuominen kirjoitussaliin on ehdottomasti kielletty. Jos on mahdollista, **jätä matkapuhelimesi kokonaan kotiin yo-kirjoituspäivinä.** Muussa tapauksessa on suositeltavinta jättää kännykkä suljettuna omaan lukittavaan säilytyslokeroon.

WC:ssä käydään yksi kerrallaan valvojan saattamana. **Laita näytönsäästäjä päälle** tai käännä vastauspaperisi nurin päin ennen WC:hen lähtöä. Tarvitessasi valvojan apua, nosta kätesi näkyvästi ylös, jolloin lähin valvoja tulee luoksesi. Jos sinulta putoaa kynä, paperi tms. kauemmaksi pulpetista, et saa mennä itse sitä noutamaan, vaan viittaamalla saat valvojan auttamaan.

Koeaika

Sähköisissä kokeissa on oltava paikalla viimeistään klo 8.20, koska kokeen alussa kerrataan sitä koetta koskevat ohjeet. Varsinainen yo-koe alkaa klo 9.00. Jos kuitenkin myöhästyit koetilaisuudesta, mutta saavut kokeeseen ennen kello kymmentä, sinut voidaan ottaa kirjoittamaan. Myöhästymisestä tehdään pöytäkirjaan merkintä, josta ilmenee myöhästymisen syy. Koeaikasi päättyy kuitenkin samanaikaisesti muiden kokelaiden koeajan kanssa.

Kirjallisen kokeen koeaika on kuusi tuntia kussakin kokeessa (klo 9.00 - 15.00). Koetilaisuudesta saat lähteä aikaisintaan klo 12.00. Tämänkään jälkeen ei ole viisasta kiirehtiä pois, vaan pohdi, hio ja viimeistele vastauksia sekä tarkista, että vastauksiin ei ole jäänyt huolimattomuusvirheitä.

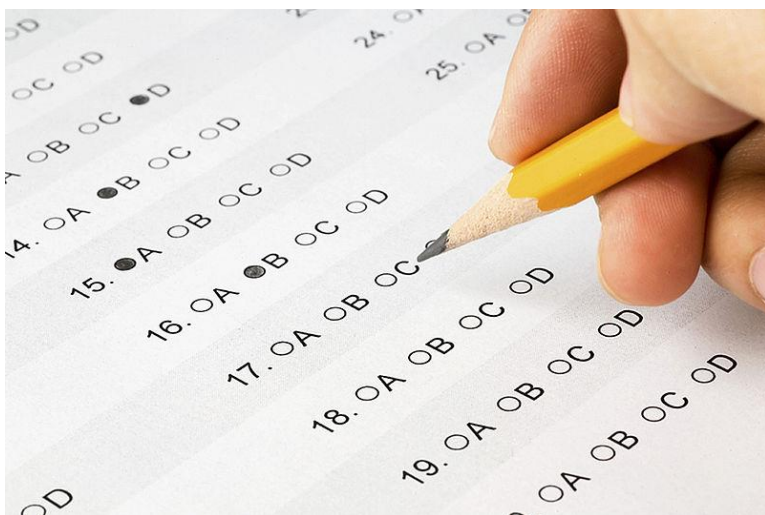
Jos osallistut kahteen lyhyen kielen kokeeseen, sinulla on aikaa yhteensä kahdeksan tuntia (klo 9.00 - 17.00). Saat molemmat koetehtävät yhtä aikaa ja voit siten jakaa kokeisiin käytettävän ajan haluamallasi tavalla.

Ylioppilastutkinnon kokeisiin ja niitä koskeviin ohjeisiin saattaa tulla vuosittain muutoksia - lue aina tarkasti annetut ohjeet.

Kokeiden arvosteleminen

Koesuoritukset arvostellaan alustavasti koulussa. YTL:n arvostelijat lukevat ja arvostelevat jokaisen koesuorituksen uudelleen. Lautakunta päättää arvostelutyön jälkeen kunkin aineen arvosanojen pisterajoista. Opettajan arvostelu ei vaikuta koesuorituksen arvosanaan.

Jokainen opettaja antaa erikseen omaa ainettaan koskevat ohjeet ylioppilastutkintoa varten.

Ruoka, fyysinen ja henkinen kunto

Koetilaisuus kestää maksimissaan 6 - 8 tuntia. Aivojen toiminnalle on tärkeää, että verensokeri pysyy tasaisena koko suorituksen ajan. Vältä kuitenkin hitaasti sulavia ruokia kuten rasvapitoiset ravintoaineet. Verenkierto keskittyy näin liiaksi ruuansulatuselimistön alueelle ja aiheuttaa väsymyksen tunteen sekä haittaa keskittymistä. Hiilihydraattipitoisesta ravinnosta saat nopeasti aivojen tarvitsemaa energiaa ja olosi säilyy virkeänä koko koetilaisuuden ajan. Liiallinen sokerin, energiajuomien, suklaan ja karamellien, nauttiminen saattaa aiheuttaa ns. "sokerihumalan", jolloin aivojen selkeä toiminta, päättelykyky ja keskittyminen häiriintyy.

Hyvä fyysinen kunto on tärkeä tekijä pitkissä henkisesti raskaissa suorituksissa. Muista huolehtia fyysisestä kunnostasi. Koetta edeltävänä iltana on syytä välttää liian rankkoja tai liian myöhään suoritettuja harjoituksia, ettei yönesi häiriinny. Kirjoitusten aikana suositellaan liikkumista raittiissa ulkoilmassa. Se auttaa keskittymään, selvittää pään edellisen kokeen asioista ja yleensäkin virkistää.

Harkitse influenssarokotteen ottamista lokamarraskuun aikana. Voit hoitaa asian joko kouluterveydenhoitajan tai terveyskeskuksen kautta.

Kaikinpuolinen henkinen tasapaino on eduksi yo-kirjoitusten aikana. Pyri selvittämään opiskeluasi häiritsevät tekijät ja mahdollisuuksien mukaan poistamaan ne. Hyvät välit perheen ja ystävien kanssa tukee valmistautumistasi kirjoituksiin. Keskittymistä haittaavat ympäristön häiriötekijät kuten radion tai tv:n kuuntelu liian kovalla, on aiheellista saattaa järjestykseen.

Ylioppilaskirjoitusten tulokset

Kun kokeet on postitettu ylioppilastutkintolautakunnalle - viimeistään kahden viikon kuluttua kokeesta - lähtöpisteet tulevat näkyville Wilmaan (tulosteet -> yo-kokelaan aineet ja suoritukset) Jos haluat tarkempia tietoja kokeista, voit tiedustella niitä opettajilta sähköpostitse, Wilmassa tai henkilökohtaisesti opettajan ilmoittamana ajankohtana.

Syksyn ylioppilaskirjoitusten lopulliset arvosanat, pistemäärät ja arvosanataulukot saapuvat koululle marraskuun 20. päivän ja kevään osalta toukokuun 20. päivän paikkeilla. Myös nämä pistemäärät ja arvosanat laitetaan näkyville Wilmaan, lisäksi koululta voit käydä hakemassa henkilökohtaisesti omat tarkemmat pistetietosi.

Ylioppilaan lahjatili ja onnitteluaadressit

Kun olet saanut yo-kirjoitusten tulokset, voit avata lahjatilin pankkiin mahdollisia muistamisia varten. Voit ilmoittaa tilinumeron lehdessä ylioppilasjuhlakutsusi yhteydessä.

Koulu lähettää onnitteluadresseja välittäviin liikkeisiin listan uusista ylioppilaista. Jos lukion päättötodistuksesi ei ole vielä valmis, kun yo-tutkintotulokset tulevat, koulu ei julkaise opiskelijan nimeä valmistuneiden luettelossa.

Kertaus- ja abikurssit

Ennen ylioppilaskirjoituksia kannattaa kerrata kirjoitettavien aineiden sisältöä lukion kertauskursseilla. Abikursseja järjestävät lisäksi mm. Pohjois-Pohjanmaan etälukioverkosto sekä kesäyliopistot.

Lisätietoja löydät osoitteista

<http://www.elukio.fi/>

<http://www.pohjois-pohjanmaankesayliopisto.fi/>

JATKO-OPINTOIHIN HAKEUTUMINEN

Korkeakouluihin (yliopistoihin ja ammattikorkeakouluihin) haetaan kahdessa haussa:

1. Ensimmäisenä hakuaikana tammikuussa haetaan vieraskielisiin koulutuksiin ja Taideyliopiston koulutuksiin osoitteessa www.opintopolku.fi 9. – 23.1.2019
2. Toisena hakuaikana maalisi- huhtikuussa haetaan muihin ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen koulutuksiin osoitteessa www.opintopolku.fi 20.3. – 3.4.2019

Em. hauissa on mahdollisuus hakea korkeintaan kuuteen opiskelupaikkaan. Korkeakouluihin hakemisessa tulee painottumaan **todistusvalinta=yo-kirjoitukset, alkaen kevät 2020**. Pääsykokeet tulevat säilymään toisena vaihtoehtoja. Myös soveltuvuuskokeet pidetään osalla aloista.

Toisen asteen ammatilliseen koulutukseen haetaan maaliskuussa osoitteessa www.opintopolku.fi

Tarkat hakuajat ilmoitetaan syyslukukaudella abien opinto-ohjaustunneilla. Jatko-opintoinfossa tammikuussa selvitetään kaikki jatko-opintoihin hakemiseen liittyvät seikat.

Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen esitteitä ja mainosmateriaalia saapuu koululle ja sitä laitetaan opiskelijoille nähtäville.

Lisäksi voit hakeutua kansanopistoihin kevään ja kesän aikana. **Kansanopistot.fi –sivustolta löytyy opistojen tarjonta**. Kansanopistoissa ei järjestetä varsinaista ammatillista koulutusta vaan ne tarjoavat jatko-opintoihin valmentavaa ja sivistävää koulutusta. Opo-tunneilla kerrotaan myös muista vaihtoehdoista; esim. avoin amk, avoin yliopisto, oppisopimuskoulutus, ulkomailla opiskelu jne.

Jatko-opintoinfo pidetään lukiolla tammikuussa.

Pisterajat kevät 2018

	L	E	M	C	B	A	I+	I	I-
Äidinkielen koe, suomi	87	72	61	51	40	30	28	26	24
Äidinkielen koe, ruotsi	87	72	61	50	39	28	26	24	21
Äidinkielen koe, pohjoissaame	60	50	40	30	20	10	8	7	6
Suomi toisena kielenä	184	170	157	140	120	91	85	80	70
Ruotsi toisena kielenä	184	170	157	140	120	91	85	80	70
Matematiikan koe, lyhyt oppimäärä	52	44	34	25	15	9	8	7	5
Matematiikan koe, pitkä oppimäärä	48	35	26	18	12	8	6	5	4
Ruotsi, pitkä oppimäärä	262	230	207	170	140	115	98	85	61
Ruotsi, keskipitkä oppimäärä	244	210	180	150	123	102	93	82	70
Suomi, pitkä oppimäärä	271	253	233	210	180	148	141	136	114
Suomi, keskipitkä oppimäärä	269	251	228	194	157	116	107	94	84
Englanti, lyhyt oppimäärä	259	238	215	189	165	128	118	106	98
Englanti, pitkä oppimäärä	263	239	217	185	150	115	109	102	91
Espanja, lyhyt oppimäärä	270	235	203	168	135	115	100	90	80
Espanja, pitkä oppimäärä	265	244	210	170	140	120	110	97	90
Inarinsaame, lyhyt oppimäärä	195	181	166	140	120	100	90	80	70
Italia, lyhyt oppimäärä	275	258	233	198	171	127	110	90	70
Latina, lyhyt oppimäärä	195	180	160	140	120	100	85	70	50
Pohjoissaame, lyhyt oppimäärä	195	181	166	140	120	100	90	80	70
Portugali, lyhyt oppimäärä	187	167	152	140	120	100	90	80	70
Ranska, lyhyt oppimäärä	263	230	199	169	145	118	108	107	97
Ranska, pitkä oppimäärä	277	247	221	195	175	120	109	99	89
Saksa, lyhyt oppimäärä	260	228	203	170	143	111	102	91	83
Saksa, pitkä oppimäärä	256	212	182	148	130	112	103	95	85
Venäjä, lyhyt oppimäärä	262	230	200	169	134	114	105	93	86
Venäjä, pitkä oppimäärä	268	244	217	189	155	122	110	100	90
Biologia	94	79	64	48	33	23	20	18	14
Elämäntutkimustieto	88	77	64	47	34	26	25	23	21
Evankelis-luterilainen uskonto	95	79	66	50	38	27	25	23	19
Filosofia	85	70	57	43	33	23	20	19	15
Fysiikka	43	36	28	20	14	11	10	9	8
Historia	95	79	65	51	36	25	22	17	13
Kemia	43	34	27	20	13	9	8	7	5
Maantiede	93	79	68	54	42	30	28	24	19
Ortodoksinen uskonto	95	79	66	50	38	27	25	23	19
Psykologia	92	76	61	47	33	20	17	15	11
Terveystieto	88	77	66	54	42	31	28	24	20
Yhteiskuntaoppi	96	80	67	53	41	30	28	25	21